

Samenvatting van de uitkomsten van de quickscan over het bereik van peuterwerk na harmonisatie

In september 2018 heeft Sociaal Werk Nederland een quickscan gehouden onder leden die peuterwerk aanbieden over bereik van het geharmoniseerde peuterspeelzaalwerk. 49 aanbieders hebben daaraan meegedaan.

Hierbij is gekeken naar het bereik in de periode van de datum waarop een aanbieder is geharmoniseerd tot september 2018. Dit omdat de harmonisatiedatum per aanbieder/gemeente kan verschillen.

In dit artikel vindt u een samenvatting van de uitkomsten uit deze quickscan.

Belangrijkste cijfermatige uitkomsten

- 61% van de respondenten geeft aan dat er aantoonbaar uitval is.
- 37% ziet dat het bereik stabiel is gebleven.
- 2% ziet een toename in het bereik.

1. Aanbieders die op dit moment uitval zien

77% van de aanbieders die op dit moment aantoonbaar uitval zien, heeft te maken met uitval onder zowel doelgroepkinderen als niet-doelgroepkinderen.

Hoe groot is de uitval onder doelgroepkinderen en onder niet-doelgroepkinderen gemiddeld?

Van de kinderen met vve-indicatie wordt gemiddeld 10% niet meer bereikt, onder kinderen zonder vve-indicatie is dat gemiddeld 17%.

Komen (doelgroep)kinderen minder uren naar de voorschool, of blijven zij helemaal weg?

Bij 55% van de aanbieders die nu uitval zien komen beide vormen voor. 7% ziet alleen een teruggang in uren, bij 37% van deze aanbieders blijven kinderen helemaal weg.

Wat zijn volgens deze aanbieders de redenen voor de huidige uitval?

Hieronder een samenvatting van hun antwoorden, beginnend met de vaakst genoemde redenen:

- Het is voor ouders na de harmonisatie (netto) te duur.
- Ouders denken dat het te duur is, bijvoorbeeld doordat ze het bruto maandbedrag aanzien voor een netto maandbedrag.
- Administratieve rompslomp. De laagdrempeligheid van het peuterwerk is verdwenen.
- Het aanvragen van kinderopvangtoeslag (KOT) of van een vorm van gemeentelijke toeslag is voor ouders te ingewikkeld.
- Ouders zijn bang dat ze geld moeten terugbetalen of dat ze door gebruik te maken van KOT andere toeslagen kwijtraken.
- 'De financiële administratie rond de KOT is zeker voor huishoudens met schulden lastig. Vaak gaat het geld in de huishoudpot, zodat het al op is voordat de peuteropvang het incasseert. Daardoor lopen de schulden van deze gezinnen verder op en blijven aanbieders zitten met forse inkomstenderving.'

- Ouders kunnen moeilijk overzien wat het hen uiteindelijk gaat kosten. Ze vinden het rekensommetje te ingewikkeld; ze zijn onvoldoende of niet bekend met gemeentelijke toeslagen; ze vinden het te ingewikkeld om die aan te vragen of om aan te tonen dat ze ervoor in aanmerking komen.
- Ouders kiezen niet langer voor peuterwerk maar voor dagopvang. Dit is vaak een gevolg van de verdwenen laagdrempeligheid van peuterwerk. In de oude situatie combineerden veel ouders reguliere opvang en peuterwerk omdat ze vve in het peuterwerk waardeerden, nu is de administratieve inspanning te hoog om deze meerwaarde mee te nemen.
- Ouders vinden het vervelend of eng om inkomstgegevens te overleggen.
- Ouders wantrouwen de Belastingdienst of ze zijn bang dat ze door kinderopvangtoeslag aan te vragen gekort worden op andere toeslagen.

Wat verwachten de aanbieders die nu al uitval zien in de nabije toekomst?

Van de aanbieders die op dit moment al uitval zien, verwacht...

- 53% dat de uitval nog verder zal toenemen.
- 10% dat de uitval zal afnemen.
- 21% op het huidige bereik te blijven.
- 15% kan hier geen uitspraak over doen.

Hun verwachtingen lichten de aanbieders die nu al uitval zien als volgt toe:

- Afbouw van overgangsregelingen of subsidie vanuit de gemeente per 2019
- 'De aanbieders van peuteropvang schieten als paddenstoelen uit de grond, gemeente stellen geen grens aan de aantal aanbieders per kern t.o.v. de omvang en vraag in een kern.'
- 'De harmonisatie en de wijze van financiering (of juist niet) is niet geschikt voor kortdurende peuteropvang.'
- 'Nieuwe ouders zijn meteen gewend aan het nieuwe systeem.'

Wat zijn de gevolgen volgens hen van uitval voor hun regio?

Hieronder leest u een samenvatting van antwoorden, beginnend met de vaakst genoemde redenen:

- Bij doelgroepkinderen nemen de achterstanden toe.
- Het basisonderwijs moet dit opvangen en krijgt het zwaarder.
- Ook niet-doelgroepkinderen komen minder goed voorbereid naar school.
- De segregatie neemt toe.
- Het aanbod versnipperd, de kwaliteit van peuterwerk daalt.
- Peuterwerk richt zich van oudsher niet alleen op kinderen, maar heeft een sociale functie voor het hele gezin en voor de wijk. Die sociale functie gaat verdwijnen.
- Peuterwerk zal op den duur helemaal verdwijnen.

2. Aanbieders die op dit moment geen uitval zien

Van de respondenten die op dit moment niet te maken hebben met uitval verwacht 32% dat er in de nabije toekomst wél sprake zal zijn van uitval. 68% verwacht dat hun bereik ook in de toekomst stabiel blijft.

Bij welke categorieën verwachten aanbieders in de nabije toekomst uitval?

Van de aanbieders die op afzienbaar termijn alsnog uitval voorzien...

- verwacht 4% uitval onder doelgroepkinderen.
- verwacht 10% uitval onder niet-doelgroepkinderen.

Hiervoor worden vooral deze redenen genoemd:

- Door het aantrekken van de economie zullen er meer kinderen van KOT-gerechtigde ouders gebruikmaken van dagopvang.
- (werkende) ouders die nu kiezen voor peuterspeelzaal naast dagopvang zullen deze keuze niet meer (kunnen) maken omdat het niet meer te betalen is.
- Lagere geboortecijfers in de gemeente.
- 'Door veranderde wetgeving staat de subsidierelatie onder druk. De vraag is of wij op deze wijze door mogen gaan.'

Overige

Een greep uit de aanvullende toelichtingen van respondenten:

- 'Het duurt even voordat ouders de nieuwe procedure begrijpen. Onze verwachting is dat nieuwe ouders meteen gewend zijn aan het nieuwe systeem.'
- 'Als aanbieder van peuterwerk word je gedwongen om commercieel te werken en kleine, onrendabele speelzalen in kleine kernen of in achterstandswijken op te heffen. Dus juist waar ze het hardst nodig zijn. Kinderopvangaanbieders zullen dit gat niet opvullen omdat het niet rendabel is. Voor deze kinderen is er straks geen ve-aanbod meer.'
- 'Als direct gevolg van de harmonisatie kregen we in 2017 een dusdanige terugloop onder zowel vve-kinderen als niet-vve-kinderen, dat we per maart 2018 als welzijnsorganisatie om bedrijfseconomische redenen moesten stoppen met het aanbieden van peuteropvang.'
- 'De Harmonisatie heeft absoluut niet het beoogde effect. De drempel voor ouders is te hoog.'
- 'Ik baal van de rapporten waarin staat dat er geen sprake is van vraaguitval, dit klopt gewoon niet.'
- 'Het samenkomen van eerst de Harmonisatie en nu de veranderingen op vve-gebied (met name 16 uur) stelt veel aanbieders voor een soms onmogelijke uitdaging. Bijvoorbeeld in kleine gemeenten waar gewerkt moet worden met gemengde groepen; die zijn straks niet meer te bekostigen.'